

or haar
prikke-

en we
punt,
niet te

in, dat
waarbij
ijsgeset,
i, sepa-
us geen

eft dit
kelkij
van het
steerd.

van dit
or een
voor-
ik mij
verlos-
aar van
ate ver-
a deen,

ing van
gerees-
aarvan

nkbaar-
Heraut

begrijp-
schrij-
stonds

dat men
ed niet
ge. Im-
aarvoor
nen Ko-
ren wel

lat men
e maat-
nlicten
e dienst
e bedeg-
argen-
recher-
verder
uschen
e kerk-
staats,
e, volgt

Kerk te
hris-
te, in
deze
resticht
nen liet
te ver-
s kerk
zelfde
e Syno-
eventig
arigen
schud.
geind-
goede-
gebou-
e be-
lle uit
en zijn.
ij af te
i, vast-
it alles
oe ook
aar fei-
gen-
e geeft

etoond
genblik
valsehe
ug kan
van de
eel ka-
amster-
hoven,
and te
idit aan
kerk te
gst ge-
oogen-
n prin-

woord
gen de
nals ze
d.

at men
ke da-
duiden

ters is

en ver-
rech-

ze zien
loordat
staan,
en dus
de his-
verhou-
noeten,
ing zus
te be-
schits-
stipunt

vroer-
ere ge-
studie
leven

alising
ter het
ge uw
ge te
ok an-
ewaart
komst

Nu doorzetten ware alles verspelen ge-
weest.

Juist in kalm wachten en dus *doleerend*

optreden, lag ditmaal al ons behoud.
Dit is het wat dan ook Dr. Hoedemakers
voelde toen hij uitriep: „Ziet, dan komt
het oogenblik, waarop het abnormale weer
plaats maakt voor iets normaals!”

Dit is het.
Al dient er bijgevoegd, dat het blijken
de historie, den Heere volstrekt niet altoos
belijft heeft, de palen en perken onzer
kerken altoos daar te laten staan waar de
ouden die gezet hadden.

Te Rome is de kleine Waldensische kerk
nader aan de kerk die Paulus er vond, dan
de kerk van het machtige Pontificaat. En
toch is het na achttien eeuwen nog niet
mogen gelukken, om die machtige kerk
deugdelijk te reformeeren.

Een taak, een roeping, die toch altoos
moet vastgehouden.

Ge moogt niet zeggen: Romes kerk gaat
ons niet aan. Ge erkent haar Doop en be-
tuigt dus wel terdege dat ze nog met de
kerk van Christus te maken heeft, al konde
ge niet anders dan haar Hierarchie, als val-
sche kerk, uitwerpen; maar juist daarom
blijft de eisch tot reformeering van de Room-
sche kerk nog steeds voor u bestaan.

Noem dat nu, slaan in de lucht, grijpen
naar het onmogelijke, willen reiken aan den
hemel. En toch is het zoo, en mag er geen
schilfer van afgenomen: Het zuivere Evan-
gelie van onzen Heere Jezus Christus moet
doorgaan en moet doorwerken, zoo ver de
naam van Jezus wordt genoemd.

Een kerk'e naast een kerkje is de syste-
matiseering van een ongeloofvige gedachte. 1)
Ik van Petrus, gij van Apollon, mag en
kan in Christus' kerk niet bestaan.

Christus is niet gedeeld.

En daarom moogt en kunt ge ook niet
splitsen.

De „valse kerk” is daarom nooit het
corps gedoopten, noch ooit het corps be-
stuurders, maar *alleen* het valse kerkbestuur.

Dat wordt al- en uitgeworpen, maar van
de eeuwen oude kerk, die in het Paradijs
gesticht en op den Pinksterdag volmondig
in afmeting, en al deze eeuwen is doorge-
gaan, en doorgaat tot aan de volgendende
dagen, van die kerk, die één is met de
triomfeerende kerk in de gewesten der ge-
zaligden, scheidt, wie van den Christus niet
scheiden wil, nooit.

Gaarne voegen we ons dan ook bij deze
woorden, waarmee de schrijver zijn *Nas-
chrift* besluit:

„Laat mij dan nog alleen dezen wensch uit-
spreken, dat de broeders, die in de strikken
van het Synodaal regime gevangen zijn, omdat
zij op de wegen, die niet naar het Woord waren,
in de dichte nevelen, waarin men rondastte,
van het gezelschap, waartoe zij behoorden, zijn
afgedwaald, gevonden en verlost mogen worden.

De belijdenis van schuld, waarin de *Heraut*
voorging, en de toon van verontmoediging, die
hieruit sprak, doet mij dit op hoop tegen hoop
— ik durf niet zeggen verwachten, maar — be-
gieren.

Ach! dat het ook in onze Kerk vervuld werd:
„Als de Heere de gevangenen Zions weder-
bracht, waren wij gelijk degenen, die droomden.
Toen werd onze mond vervuld met lachen en
onze tong met gejuich; toen zeide men onder
de heidenen: De Heere heeft groote dingen
aan dezen gedaan,” enz. (Ps. 126).”

Toch koestere men niet te veel hoop, dat
zoo vele leeraars het juk nu reeds zullen dur-
ven afwerpen.

Ook in de dagen der reformatie van
1517 was het getal geordende leeraars,
die hier den moed toe in hun geloof von-
den, naar verhouding, o, zoo klein; en van
degenen die overkwamen waren er, helaas,
nog maar al te veel, in wier leven en wan-
del uitkwam, hoe ze nog wel iets anders
dan „den Heere te behagen” op het oog
hadden.

Men kent de klacht van den ouden grijs-
en kerkvader: „In de hemelen daarboven,
mijn zoon, zult ge verbaasd staan, hoe
weinig priesters ge er ontmoeten zult!”

Wel eenigszins vreemd zal het menigen zijn
voorgekomen, dat Mevrouw de Wed. Capa-
dose in een advertentie licht gaf aan hare
„verontwaardiging” over de oprichting van
„Capadose.”

Niet natuurlijk alsof iemand zou kunnen
meenen, dat het aan de achtergeblevene
weduwe van onzen Capadose ook maar
van verre onverschillig kon zijn, aan wat
zaak en aan wat bedrijf men den naam
van haar onvergankelijk echtgenoot ver-
bond.

Voor die uiting van het bedroefde
en beroofde hart als zoodanig zal dan ook een
ieder met ons ongeveinsden eerbied koest-
teren.

Maar mag toch ook zoo de vraag niet
gedaan, of Mevrouw de Wed. Capadose de
betekenis van haar overleden man zoo-
doende niet eenigermate te klein neemt?

Zeer zeker er zijn mannen wier naam,
na hun afsterven, alleen aan hun weduwen
en afzeten behoort.

Maar zulk een kleine en daarom voorbij-
gaande man was Capadose niet.

Capadose behoorde aan meer dan aan de
zijnen, hij behoorde aan het Christelijk
Nederland.

Dat Christelijk Nederland heeft Capadose
van zijn God ontvangen. Heeft Capadose
gehoord, gezien, genoten, en zeer
scherp het spoor door hem zien teekenen,
waarin Capadose meende en wilde dat
„Heeren volk” zou worden geleid.

Hij gaf geen bazuin van onzer geluid
te hooren.

Capadose was onder de beslistenen een der
meest beslistenen. Velen veel te beslist.

1) Al kan, dit practisch in ondergeschikten vormen
loos noodzakelijk en geoorloofd zijn.

En toen nog bijna niemand moedig voor
het drievoudig snoer onzer Gereformeerde
Belijdenis durft uit te komen, deed hij dit.
En terwijl men dus, bij elk minder groot
en minder publiek man ook o. i. eerst
bij de zijnen zou moeten aanvragen, of
men zulk een naam bezigen mocht, kan
die eisch bij een zoo veel grooter man,
gelijk Capadose — was, onmogelijk gesteld
worden.

Immers bij alle publieke personen be-
staat altoos de mogelijkheid, dat hun ach-
tergelaten betrekkingen niet geheel dezelfde
denkbeelden zijn toegedaan, als zij zelf in
hun geschriften predikten.

Heemskerk b. v. is op politiek terrein
een bijna tegenovergestelde overtuiging toe-
gedaan, als die door zijn zoon, Mr. Th.
Heemskerk wordt voorgestaan.

En voorbeelden van gelijksoortige geval-
len zijn hier en in het buitenland voor het
grijpen.

Hing men dus bij zulk een keus van
naam af van het goedvinden van nagelaten
betrekkingen, dan zou men vaak belemmerd
worden in de propaganda van wat juist de
ontslapene had bedoeld.

Aan dien regel kan en mag men zich
dus bij publieke personen niet binden.
Hun naam is gemeengoed.

Is een banier, waaronder een ieder gaan
mag, die zedelijk voor God overtuigd is, in
hun geest te handelen.

En daarom kunnen we niet anders oor-
deelen, of de geestverwanten en vrienden
van Capadose zullen zich zonder zweem van
gemis aan pleitfeiten voegen kunnen bij een
zoo waarlijk uitnemende onderneming als
ons in „Capadose” geboden wordt.

Immers men is er zeker van dat „Capa-
dose” geen ander voedsel voor onze Zon-
dagsscholen biedt, dan Capadose zelf zou
hebben toegejuicht, en dat men op verre
na niet hetzelfde van alle van elders gebo-
denen spijze kan zeggen, weet, helaas, ons
Christelijk Nederland ook wel.

„De heer Elout, een man uit den
tijd van het Réveil, heeft geheel den laas-
ten geestelijken strijd medegemaakt, naast
die Christelijke mannen, die bij het Chris-
tenvolk in Nederland in de hoogste eere
staan. Meer dan tachtig jaren oud, maar
onverzwakt van geestvermogen, overziet
hij geheel het tijdperk; weet hij waarom
het te doen was ook in die dagen, toen het
nog een schande was orthodox te heeten.
Met mannen als Groen en Da Costa heeft
hij de geestelijke noodden van ons volk op
zijn hart gedragen. Tot zulke historische
mannen ziet het jongere geslacht met diepen
eerbied op. Als zij tot ons spreken, moeten
wij luisteren. Hun woord is nog iets anders
dan een godgeleerde beschouwing; het is
eene belijdenis.

„Welnu! als zulk een man, die weet
wat lijden en strijden voor des Heeren
Naam betekent; die getoond heeft te kun-
nen wachten; die te bejaard is om van over-
ijling verdacht te kunnen worden; die te
veel eereposten bekleedt of bekleeft heeft
om nog door eerbejag bewogen te worden;
die in een omgeving leeft, welke den „Ge-
reformeerden” veelvuldig kwalijk dan goed
geind is; die in zijn leven wel getoond heeft,
dat de belijdenis des Heeren voor hem
iets anders is dan het aannemen van een
theologisch systeem; die op geenelei
wijze in de Amsterdamse zoon-
genaamde tuchtzaak betrokken is; die
uit persoonlijke gehechtheid aan de
Vorsten uit het Oranjestad wellicht
meer dan eenig ander Christen neiging
zou gevoelen om het Staatscreatuur van
koning Willem I te ontzien; — als die
grijsaard tot ons spreekt; als die man zich
genoopt voelt openlijk te verklaren, „dat
hij voortaan alle gemeenschap opzegt met
Kerkbesturen, die zoo kennelijk den oorlog
verklaren hebben aan de waarheid Gods
en aan hare trouwe belijders,” dan vragen
wij, met allen ernst, die in ons is, ook aan
die dwalende broeders, die nog van verre
staan, niets anders dan dit:

„Wien zult gij hooren: dien Elout
van Soeterwoude?”

„Of wel den gloedmodernen Dr. Koch,
president der Synode?”

Aldus in warme taal de *Prot. Noordbr.*
Een woord, dat we moeten overnemen, én
om de juistheid én om de schrillheid der
tegenstelling.

Zoo toch is het.

De Gereformeerden ontvingen tot tolk
en woordvoerder den grijsen, door heel
ons volk op het hart gedragen Elout van
Soeterwoude.

De Irenischen kozen tot hun orgaan en
pleitbezorger, Koch uit den Bosch, een man
alleen door zijn Synodalen hamer bekend,
en die voort alle mysteriën van ons geloof
loochent.

En juist deze tegenstelling zegt zoo veel.

Van tal van plaatsen ontvingen we in-
gezonden stukken, met allerlei besluiten
door kerkeraden genomen, of van *ulti-
matums* aan Kerkeraden gericht, die we
met opzet niet opnemen.

Hiervoor is tweeledig reden.

Vooreerst hangt er bij zulke stappen zoo
ongelooflijk veel af van de uitdrukkingen
die men kiest en de lijn die men zich
uitstippelt, dat het verkijselijk schijnt, zich
niet op glad ijs te wagen, eer de broeders
zijn saam geweest. En overmits nu nog
slechts veertien dagen ons van het Congres
scheiden, dunkt ons nog een weinig ge-
duld zoo gewichtige zaak verkijselijk en
profijselijk.

Maar ook ten andere, alle verspreiding
van woorden aan de Synodale Hierarchie komt
ons van nu aan ongeraden voor. Toen onze
vaderen tegenover de toenmalige Hiera-
chie den strijd opnamen, hebben ze uitne-

mend ingezien, dat van maanbrieven aan hun
toenmalige bisschoppen of protesten aan
den toenmaligen paus, waarlijk al bitter
weinig heil meer was te wachten. Ze begre-
pen, dat zulk een woord nog wel mag
uitgaan, *zoolang de leerling niet geworpen*
is; maar dat, zoodra de Hierarchie voor-
goed dien leerling wierp, elke verdere toe-
spraak slechts na de daad mocht komen,
en niet langer de plaats van *plichtbetrach-
ting* kon innemen.

Al zulke protesten en maanbrieven en
onderwijzingen zouden dan ook geen an-
dere diensten doen dan van papieren pleis-
ers op de wonde der eigen consciëntie.

O, De kerken zijn thans waarlijk wel
voor veel te heilige en te ernstige zake ge-
plaatst, om nog heil in een aaneenrijging
van eenige groote woorden te zoeken.

Er dient, eer men weer voor Koning
Jezus roepen zal, weer een toegang tot dien
Koning in de binnenkamer te zijn gezocht.

Men behoort neder te liggen onder het
besef, hoe men zelf, o, zoo lange jaren en
veel te roekeloos de eere van dien Koning
geschonden heeft.

Er moet iets door de ziel varen van de
vraag: Hoe zal ik, en hoe zal mijn huis nog
vervaardigd worden, om voor de eere van
dien Koning te mogen opkomen?

En als men opkomt, zal het een beven
zijn, om toch in niets het Woord onzes
Gods meer te verzaaken.

Een luisteren naar Hem, die ook nu
weer zijn geloovigen onder zijn vleugelen
wil bijeen roepen, gelijk een klokken haar
kicken, en dan een tot Hem loopen en
zeggen: „Heere Jezus, dek ook mij!”

KUYPER.

„Ook ditmaal geven we nog een tweetal oor-
deelen uit de pers, over wat de Haagsche
Synode bestaan heeft.

Het eerste ontleenen we nogmaals aan de
Hervorming, waarin v. D. te Bl. schrijft:

„Daar de kerkelijke verwikkelingen te Amsterdam
elders geene verandering hebben gebracht in de ver-
houding der partijen in de Ned. Hervormde Kerk, zijn
zij dus, althans voorerst, en wie weet hoe lang? ver-
oordeeld in den kerkverband geketend, samen te moeten
blijven. Ik vind dit zeer te betreuren. Al schiet door
de Kuyperphobie, bij de uiterste partijen zelfs een
stadium van vrede te zijn ingetreden, spoedig zal weer
blijken dat modern en orthodox onmogelijk in één
kerkverband kunnen samenwerken. Als de vermeende
noodzakelijkheid om zich tegen Dr. Kuyper c. s. te
verdedigen, geweken is, zal de strijd in de kerk weer
opnieuw ontbranden. Het „Wageningen Weekblad”
o. a. begint al weer na eerst maanden lang, al wat
strijden kon, tegen *zijn* broeders te hebben overgevoerd
in hetzelfde jongste nummer, waarin het niet zalvende
woorden hen verzoond (er zijn ook moedelijke ver-
zoeken) toesprekt, het *modern engelen* ten toon te
stellen.

Wij weten 't, op zijn standpunt kan het niet anders.
Maar daarom is het zoo te betreuren dat, in plaats van
zulk een onzalig kerkverband te redden, geen radicaal,
minimale uitgangspunt is verkregen, zelfs niet begrepen.
Ik hoop reeds voor bijna een achttien jaren, dat zulk
uitgangspunt de vrucht zou zijn van het krachtig, open-
lijk uitgesproken protest van Hugenholz c. s. dat van
geen minder revolutionairen geest getuigde dan het be-
kende besluit der Amsterdamse kerkeraadsliden —
echter te vergeefs.

Verzoeken mij daarom, geschied Redacteur, mijne
sympathie uit te spreken, met het stukje van Q. N.
geplaatst in het jongste nummer der „Hervorming”.
Waar zoo de belangen bepleit worden van het min-
delijk uitgangspunt, daar is de verwachting niet onge-
grond, dat steeds meerdere stemmen in dien geest zich
zullen verheffen en eindelijk zuiverder toestanden in
het leven worden geroepen.

Daarom heb ik mij bij de dragers door op het woord
van Q. N. de aandacht te vestigen, is het doel van
deze weinige regels, wier plaatsing gij misschien
geschikt vindt voor uw gezicht blad, dat niet door den
hartstocht van het „kerkverband” wordt verblijnd.

Het is zeer te betreuren, dat in de *Hervor-
ming* zoo dikwijls anoniem wordt geschreven.
Met man en paard genoemd zegt zulk een
stuk zooveel meer.

Het tweede oordeel vonden we in de *Maas-
en Scheldt*, die zich aldus uitsluit:

„Het jaar 1886 zal blijven wegen in de Kerkgeschie-
denis van Nederland.
Reeds hadden zeven kleinere gemeenten, die van
Kootwijk, Voorthuizen, Reijmersdal, Leidsdorp, Kollum,
Gerkelooier en Anjum het juk der tegenwoordige
„kerkeraadsliden” genootschappelijke hiërarchie afgeworpen. En
thans bracht ons de *Heraut* van j. Zondag het heugeli-
jk bericht, dat men ook in de hoofdstad onzes lands
het werk der kerkreformatie krachtig ter hand heeft
genomen. Onder medewerking der voor „ontrent” ver-
maande leden is de Kerkeraad aldaar de vorige week
weder opgetreden, en heeft zonder verder uitstel den
band met de Synodale Organisatie van 1816 verbro-
ken. De officiële oorkonden van deren stap, de „Ver-
klaring van den Amsterdamse Kerkeraad”, „het Be-
richt van Reformatie” en de „Verklaring van de ont-
zette Kerkeraadsliden” zullen over heel ons land die-
pen indruk maken.

De twee laatste genoemde stukken staan reeds in volle
leentje afgedrukt in de *Heraut*, en wij betuigen in op-
rechticheit, dat wij nog nooit iets uit de Amsterdamse
Kerk lasen, dat zóó boeiend, en roert en treft, als deze
opstellen. Hier is alle gedachte aan alim overleg bui-
tengesloten, hier komen *menschen* te voorschijn, vol van
heilige geestdrift, aan het woord, onder de aanblik van
des H. Geestes, hier is de welsprekendheid ten top punt
gevoerd.

Het verhaagt ons meer dan wij zeggen kunnen, dat
het kerkelijk proces in korten tijd reeds zoo verre ge-
voerd is. „Daden als Gods groote daad treft men
nergens elders aan”, aldus mag wel geremd worden
geroemd, die Sions heil benimmen!

Goed, alleen tot *zijn* eere!
En voort, zij er bij deze verheuging een heilig le-
ven, een diepe verontmoediging, een aaneenhoudend ge-
bed, een ijverig doorzetter arbeid.

Want wij zijn er nog niet. Allereveng zucht men
in de eerste boelen, die ook te Amsterdam! *zooen*
zijn jaren knelden.

Moge dan de wolk, welke in die groote gemeente
reeds verkwikenden regen over de gewesten heeft
neederdruipd, zich weldra langs het kerkelijk zwerk
uitbreiden, en den benauwden dampkring van stad tot
stad en van dorp tot dorp oplossen.

God geve dat daaraan ook het algemeen „Kerkelijk
Congres” hetwelk op 11 Januari 1887 en de drie vol-
gende dagen te Amsterdam staat gehouden wordt,
bevoorijdelijk zij.

Door het geloof zijn de muren van Jericho geval-
len. — Door het geloof zullen ook de schuipporten der
Synodale Hierarchie op hare hengsels springen,
en de gevangene kinderen Gods teruggevoerd worden.

Houdt dan moed, Amsterdamse kerkeraadsliden! al
werdt gij voortaan tot groote opofferingen geroepen.
Hartelijk heeten wij u welkom in de nieuwe fase
van den strijd ter eere van Jezus, onzen gezaliden Ko-
ning. Gij *lijft* strijden, maar nu niet meer met ge-
bonden handen en met papieren schels, maar nu op
het vrije erf, en met het zwaard des Geestes, Gods
onfeilbaar Woord, hetwelk alleen dan recht krachtig
is om ter neder te werpen wat niet in Christus' Kerk
duist behoort, indien zij die dat zwaard opnemden, zich
ook als ware krijgslieden gedragen! Bij een hemelsche
uitrusting tot dezen kamp, behoort ook het opvolgen
van de conquis, welke van *Babri* komen.

Bouwt dan voort aan uw tabernakelen, doet het
alleen in 's Heeren kracht, onder leiding van Zijn
Geest en Hij zelf zal het u wel doen gelukken. Al
wat gij in het geloof onderneemt, zal Hij zeker kronen.
Hij make velen getrouw en bevestigte Zijn Verbond
op onze erve tot in verre geslachten.”

Mits men niet vergeet, dat Rome niet op
één dag gebouwd is, en niemand, die het goed
met de reformatie der kerken meent, mag
wenschen dat er een wonderboom bij Nijneve
opschiet, zal, naar we vertrouwen durven,
deze hope worden vervuld.

KUYPER.

Voor Kinderen.

Oud en Nieuw.

't Zal denklijk nog in 't Oude jaar zijn, dat
ook vele van de jonge lezers dit blad in huis
en mogelijk ook reeds in handen krijgen. In
alle geval komt het ditmaal in de wereld juist
op de grens van het Oude jaar en het Nieuwe.

Dit maakt, dat we als vanzelf aan die beide
denken. De Romeinen hadden een atgod die
Janus heette, en afgebeeld werd met twee aan-
gezichten. Hij was namelijk de god van de
maand Januari, en zag dus, zeiden zij, in het
jaar dat heenging en ook in dat, 't welk kwam.

Gelukkig hebben wij niet als de Romeinen ge-
den in tempelen en voor een maand. Onze God
toch woont in den hemel. Hij is de *ewige* God,
wiens jaren nooit begonnen zijn of eindigen, altijd
Dezelfde. Maar toch kunnen we van de Ro-
meinen nog wel iets leren. En 't zou heel
goed zijn, zoo al de lezers ditmaal eens deden
als die Janus: aan 't eind van 't jaar eens
achteruit en ook vooruit zagen.

Maar waarvoor zou ik dat doen? zegt gij.
Wel, heel eenvoudig reeds omdat gij, ofschoon
nog niet oud, toch behoort tot de menschen.

Dat wil zeggen, vrienden en vriendinnen, dat
gij zijt van Gods geslacht, en *niet* behoort tot de
zoogdieren, of zijt gelijk de beesten die ver-
gaan. De kat en de hond denken niet om 't
verleden en nog minder om het toekomstige;

maar wij menschen zijn anders en meer dan zij.
Doch wat nog veel meer zegt, gij zijt niet
alleen menschen maar ook Christenen. Onze
voorouders waren heidenen, maar wij kennen
den eenigen God en den Heere Jezus Christus,

in wiens naam wij zijn gedoopt. Wij hebben
al vroeg geleerd te zeggen: Ik geloof in God
den Vader, den Almachtige, en in Jezus Christus,
zijn eeniggeboren Zoon, en in den Heiligen
Geest. Of ons hart dat nu ook altemaal
meestert is een andere vraag. Evenwel we zijn
Christenen. Het Evangelie is en wordt ons
verkondigd, in kerk en school en huis. En
door dat Evangelie werkt de Heilige Geest in
ons hart, opdat we ons zouden bekeeren en
behouden worden, en den toekomstigen toorn
ontvlieden.

En eindelijk is het — 't zij gij den Heere
reeds liefheb of nog niet — goed om eens
terug en ook vooruit te zien, want het is toch
noodig, dat ge weet of gij voor- of achteruit
gaat. Dat neemt de kapitein van een schip ook
elken dag op, en wij zijn eveneens reizigers op de
grote zee van het leven. Hoe lang nu onze
reis zal duren weet God de Heere alleen. Maar
wij zelf moeten weten, of we voor- of achteruit
gaan.

Na, bij sommige dingen is dat makkelijk. We
zijn vanzelf een jaar ouder geworden. Ook
zijn de meeste lezers wat gegroeid, misschien
ook wat zwaarder geworden, veel steviger en
sterker. Dat is al te maal gauw te weten. De
bakker, die slachter en de kleermaker of de
naaister merken het wel, als gij 't soms ver-
geet.

Maar al waart ge nu in 't afgeloopen jaar
een voet langer, tien pond zwaarder, en ik
weet niet hoeveel sterker geworden, dat zou
u al weinig baten als ge niet meer hadt. Zeker
een gezond en krachtig lichaam is een koste-
lijke gave, waarvoor we den Heere niet ge-
noeg kunnen danken, maar wat baat het als
het niet tot eer gebruikt wordt van God, die
't gegeven heeft? En als het daartoe zal komen,
vrienden, dient ons hart anders te worden dan
het van zijn natuur is, moeten we bekeerd
worden, d. i. van den weg afgebracht, die naar
beneden is 't verder leidt en, ons omkeerende,
overgebracht worden op den anderen, die om-
hoog voert tot God.

Als dat met iemand in 't afgeloopen jaar is
geschied, dan is hij wezenlijk ontzaglijk voor-
uitgegaan, en als hij op dien laatste weg ver-
der is gekomen, mag hij op Ongejaarsavond
bijmoedig zingen, al was ook het liefste dat
hij had van hem weggenomen.

Hoe 't nu met u zelf staat is de vraag, die
ge 't eerst hebt te beantwoorden. Dan eerst
komen er nog zooveel andere, die minstens,
even veel betekenissen als die over het groeien
en zoo al meer. Bijv. zijt ge gevorderd met uw
werk, dat is met het leeren en wat ge verder
te doen heeft? Kunt ge nu beter lezen, schrij-
ven, een som of een opstel maken dan een
jaar vroeger? Hebt ge er ook *meer lust* in? —
want dat is eigenlijk de hoofdzak. Maar nog
eens, de grootste vraag is en blijft, die ik straks
noemde.

Als ge nu merkt, dat ge hier- en daarin
wel wat verder zijt, maar dat het toch niet
veel beduidt; als ge misschien juist op de
voornaamste vraag niets kunt zeggen, wat dan
te doen?

„Neem een flink besluit om 't beter te maken”
schreef eens iemand bij een nieuwjaar nu dertig
jaar geleden. Maar vrienden, dat is, dunkt mij,
een verkeerde raad, of liever een heel goede, als
hij maar wat helpt. Doch wat geeft het of men
tot een lamme zegt: „Spring!” of tot een doove
„Luister!”

En toch — het geeft wel wat, als hij die 't
zegt ook maar machtig is om de kreupelen te
doen huppelen, den dooven de ooren te open-
nen. Nu wij weten gelukkig, dat er in den Hemel
Eén woont, die niet alleen machtig maar ook
gewillig is om de groten en de kleinen te
helpen, want zij hebben allen gezondigd. De
Heere Jezus, aan wiens geboorte we pas ge-
dacht hebben, is een Vriend van kinderen, en
bestrafte de menschen, die hem niet tot Hem
wildten laten komen. Het flinkste besluit waar
gij toe komen kunt is te besluiten dat gij niets
weet of kunt dat goed is, dan wanneer God
het u geeft, en aan Hem vraagt het u te
schenken. Dan zal Hij het doen, niet om uw
braafheid, maar omdat Hij in Christus Zijn
Zoon der wereld de zonden niet toerekent.

Ook kunt gij onzen Heer en Heiland alles ver-
tellen wat er verder is, al wat u moeilijk valt
wat verdrietig is voor u. Hij weet er raad voor,
beter dan gij of ik. En eindelijk zal er ook
veel wezen, waarvoor gij Hem danken kunt
want wat hebben we niet veel ontvangen, en
dat toch allemaal om niet, uit enkele goed-
heid en genade. De beste dank nu is, dat gij

uw hart aan den Heere geeft, die zegt: „Mijn
zoon, geef Mij uw hart”.

Ik hoop, dat de Heere God den jongen lezers en
wie er verder zijn in 't nieuwe jaar ook nieu-
wen lust en nieuwe kracht geve, en dat zij Hem
zullen vragen 't ook mij te schenken, om voort
te kunnen gaan voor hen te schrijven. Wel kan
ik niet beloven altijd maar weer geschiede-
nissen te zullen geven, zooals sommige vrien-
den schijnen te willen, maar de verhalen krij-
gen even goed hun beurt als de dieren des
velds, de vogelen des hemels en de vraters (ik
bedoel het natuurlijk even goed voor de leze-
ren als voor de lezers, al worden de eerste
niet telkens afzonderlijk genoemd).